

พระสงฆ์

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๑

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

กุศล อกุศล ใจ กุศลพาให้ไปดี เราก็อกุศลนี้พาให้ไปดีแล้ว นี่เวลากุศลทำให้เกิดอกุศล กุศลทำให้เกิดอกุศลนะ แล้วอกุศลทำให้เกิดกุศลก็มี ก็ยังว่าเวลาไปวัดนี้ ไปวัดก็ไปจับผิด มีมาก เลยที่ไปหาพระพุทธเจ้า แล้วพระพุทธเจ้าพูดอะไรจะไปได้ว่าพระพุทธเจ้าผิด อย่างเช่นพราหมณ์ พราหมณ์ที่ไปหาพระพุทธเจ้านะ

“ทำไมพระพุทธเจ้าไม่ไหว้ผู้ที่อายุมากกว่า?”

พระพุทธเจ้าบอกว่า “ไม่มีเลยในโลกนี้ที่อายุมากกว่านะ อายุมากกว่ามันมากกว่าเฉย ๆ แต่ไม่มีใครเลยที่ออกมาจากอวิชชาก่อน”

ในโลกนี้ไม่มีใครประเสริฐกว่าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าไม่ยกมือไหว้ใครนะ ไหว้เฉพาะ ธรรมอย่างเดียว เวลาไปได้ถึงกับพระพุทธเจ้าแล้ว เสร็จแล้วก็ยอมเป็นลูกศิษย์หมด ส่วนใหญ่จะยอม นี่อกุศลทำให้เกิดกุศล แต่เรากุศลทำให้เกิดอกุศลสิ กุศล ใจ ไปเรื่อย ๆ ไปวัดเรื่อย ๆ นี่กุศลทำให้เกิดอกุศลอย่างหนึ่งนะ แล้วอย่างนี้ อย่างที่ว่าเป็นกุศลด้วย แล้วไม่เท่ากันนี้ มีนะ มีอยู่ใน พระไตรปิฎก

นี่พระไตรปิฎกเหมือนกัน ที่ว่าสามิภรรยา สามิเป็นพรานล่าสัตว์ ภรรยาต้องหาอาหาร แล้วก็หาเครื่องมือส่งสามิทุกวัน แต่ภรรยาทำด้วยไม่เห็นด้วย คัดค้านอยู่ตลอดเวลา ไม่เห็นด้วย เพราะใจเป็นธรรม ใจ เป็นกุศลว่าสิ่งนี้เป็นวิชาชีพเหมือนกัน เป็นอาชีพของสามิแต่ไม่เห็นด้วย สามิก็ทำไปเพราะด้วยความมั่นใจ สุดท้ายแล้วเวลาตายไป สามิตกนรก ภรรยานี้อาชีพเดียวกัน แต่

ภรรยาไปสวรรค์ ได้พระโศดาบันด้วย นี่ในพระไตรปิฎก ภรรยาไปสวรรค์ เพราะว่าความไม่เห็นด้วยอันนั้น

ทีนี้มันก็กลับกัน กลับกันที่ว่า เวลาเราหามา นี่พ่อแม่หามา ลูกก็ใช้ไปด้วย...มี นี่ปัจจุบันเลย เราบวช เรามีเพื่อนอยู่ เขาบวชอยู่ เขาบอกว่าเวลาเขาภานาไปนี่ เห็นตัวเองนะ เห็นตัวเองไปป็นอยู่บนกองเหล้า กองขวดเหล้านอกน่ะ เห็นตัวเองป็นอยู่เราถามเลย

“พ่อแม่อาชีพอะไร?”

“เป็นสรรพากร”

นี่เวลาพ่อลูกก็เหมือนกัน พ่อลูกเวลาพ่อหามา นี่ลูกมีกรรมร่วม แล้วได้ใช้ร่วมใจ มีใช้ร่วมไป นี่กระแสรวมมันให้มา แต่ทำไมกรณีพิเศษกรณีของนายพรานนี้ เห็นไหม อาชีพเดียวกัน แล้วทำร่วมกันด้วย แต่เจตนาที่ตรงนี้สำคัญมากเลย ตัวของใจนะ ตัวเจตนา แต่ที่เวลาพ่อแม่หามา ลูกใช้ร่วมไปด้วยโดยที่ตัวไม่รู้เรื่องเลย ก็เหมือนที่พวกเรานี้รู้ นี่ผู้มาฟังธรรมบ่อย ๆ รู้ว่าสิ่งนี้ไม่เป็นโทษ เหมือนถ่านไฟ ถ่านไฟมันร้อน เราจะจับเราก็คือต้องหาไม้จี้ เพราะมันจับ ถ้าคนไม่รู้จะคว้า ถ่านไฟแดง ๆ เลย แล้วจะไหม้มือเต็มที

นี่ก็เหมือนกัน พอใจรู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก การทำนั้นมันก็ทำด้วยความแหยง มันไม่ทำไปด้วยทุ้มไปทั้งตัว มันทำสักแต่ว่าทำ แล้วไม่เห็นด้วย ความไม่เห็นด้วยก็ค้ำใจไว้ มันก็ยกเข้ามาที่เวลาสวดปาฏิโมกข์ของเราในธรรมวินัย เห็นไหม ถ้าปาฏิโมกข์นั้นทำผิด แต่พระสงฆ์ส่วนใหญ่เขาทำอยู่ ส่วนน้อยค้ำใจแล้วค้ำใจไม่ได้ พระสารีบุตรไม่กล้าไปชำระพวกวัชชีบุตร แล้วไปค้ำใจอยู่...พ่อไม่ได้ พระพุทธเจ้าบอกว่า “ให้ค้ำใจไว้ในใจ”

นี่ให้ใจบอกไม่เห็นด้วย ค้ำใจไว้ในใจว่า สิ่งที่ทำอยู่ สังฆกรรมอันนี้เราไม่เห็นด้วย แล้วเราไม่ร่วมด้วย เราไม่ยอมรับกรรมอันนี้ใจ ถ้าร่วมด้วยนะ ก็มีกรรมร่วมไปด้วย ไม่ยอมรับกรรมอันนี้ว่าเราไม่เห็นด้วย เพราะมันผิด พอมันผิดแต่เราค้ำใจไม่ได้ ค้ำใจไม่ได้เพราะว่าพระพวกนี้ส่วนใหญ่เราค้ำใจไปเราจะมีโทษ คือว่าเขาอาจจะทำร้ายร่างกายก็ได้ ให้ค้ำใจไว้ในใจ

ย้อนกลับมาว่าใจนี้สำคัญที่สุด เจตนาของใจสำคัญที่สุด ไม่เห็นด้วย ถึงทำร่วมกัน ยังไม่รับโทษเหมือนกันเลย แต่เวลาที่เราทำร่วมกันนี้ อย่างที่ว่าพ่อแม่หามา ลูกไม่รู้เรื่องเลย นี่ไปตามกระแสนกรรม กรรมมันให้ผลไป ถึงบอกเกิดมาในตระกูลของสัมมาทิฐิประเสริฐที่สุด เกิดมาในตระกูลสัมมาทิฐิพ่อแม่จะพามาเลย สังเกตเดี๋ยวนี้มีมากเลยที่พ่อแม่จะพาลูกเข้ามาวัด

แล้วลูกเล็ก ๆ เด็วนี้ละ อย่างที่ว่าเมื่อกี้ เด็กเด็วนี้ให้คันพระไตรปิฎก เมื่อวานเขาพามาด้วย ๓ ขวบ อยู่วัด... “นะโม ตัสสะ...” ท่องได้หมดเลย สวดมนต์ได้เลย เด็กอายุ ๓ ขวบ บอก “ครูสอน ๆ” เห็นไหม ตอนนี้ศีลธรรมเราก็เริ่มดี ถ้าพินิจขึ้นมาตอนนี้มันจะพินิจขึ้นต่อไปพวกคลุหฺสัถฺจะแน่นกว่าพวกพระอีกด้วยนะ เพราะคลุหฺสัถฺนี้อ่านเรียนเอาเลย แต่ได้มาก็ได้สุดมยปัญญา เวลาไปหาพระที่เขาถามเมื่อก่อนไง ถามว่า

“จำเป็นต้องไปหาพระไหม?”

บอกว่า “ถ้าปวดหัวตัวร้อนนี้ บางทีก็ไม่จำเป็น”

“เพราะอะไร?”

“เพราะไขมันเป็นแล้วมันหายเองได้ แต่เวลาเป็นไข้ตั้งขึ้นมาเนี่ย ต้องไปผ่าตัดนะ ไข้ตั้งก็ไข้ตั้งแตกตาย”

นี่ก็เหมือนกัน เวลาภาวนาอยู่ที่บ้าน เหตุที่ว่าเจริญแล้วเสื่อมนะ สมาธินี้มันแก้ไขได้ แต่เวลาเราไปเจอเหตุการณ์อย่างนี้ อันนี้จำเป็น จะไปวัดนี้ สำคัญต้องไปวัดไหม ถ้าเราศึกษามา เราอ่านมาจนเรารู้หมดแล้ว พระไตรปิฎกเรารู้หมดเลย เรารู้มันสุดมยปัญญา แต่เวลาเราไปเจอเหตุการณ์เฉพาะหน้า...ทำไม่ถูกหรอก ทำไม่ถูก มันจะต้องอาศัยครูบาอาจารย์ อาศัยตรงนี้ อาศัยผู้ที่ผ่านแนวทางนี้แล้วเป็นผู้ชี้แนะ

นี่ที่บอกว่า ทำไมต้องคิดครูบาอาจารย์ คิด...ต้องคิด เพราะคิดช่วงนี้คิดที่ว่า การชี้แนะไปเนี่ยมันต้องคิดไปก่อน แต่จริง ๆ แล้วคิดเพื่อการชี้แนะเนี่ย ไม่ได้คิดอาจารย์เพื่อติดอาจารย์ คิด

อาจารย์เพื่อเป็นทางผ่าน เหมือนกับเรือจ้างเลย เรือจ้าง เห็นไหม ครูนี้อ่านนักเรียนข้ามฝั่ง ๆ เหมือนเรือจ้างเลย

นี่ครูอาจารย์นี้ก็เหมือนเรือจ้างเลย แต่ยิ่งกว่าเพราะอะไร? ยิ่งกว่าเพราะว่านี่ “พ่อแม่ครูอาจารย์” เพราะการเอาเรือจ้างพาลูกศิษย์ข้ามฝั่งไปเฉย ๆ ข้ามฝั่ง อันนี้ก็พาข้ามโอฆะเลยนะ ข้ามพ้นไปจากโอฆะคือบ่วงของกามราคะ บ่วงของอะไร พ้นจากชีวิตไป แล้วถ้าชี้ไม่ถูกมันชี้ไม่ได้ ฉะนั้นยิ่งกว่าเห็นไหม เป็นการเลี้ยวใจ การเลี้ยวหัวใจ หัวใจจะเสพอาหารอะไร ๆ

มันของเคยใจ กิเลสมันเคยใจ มันต้องเป็นสิ่งที่เคยใจ เคยไปในหัวใจนั้น มันชอบอะไร กิเลสมืออยู่แล้ว ขั้วไฟฟ้ามันมีอยู่ในหัวใจแล้ว มันเจออะไรมันก็สปาร์คไปเรื่อย คิดคิดไปเรื่อย ๆ แล้วการซื้อออกมันลำบากตรงที่ว่า ไปคำนวณความเห็นของใจของเราใจ ความเห็นของใจเราเคยนึกว่าเป็นความถูกต้อง แล้วนี่บอกว่าผิด ๆ แล้วมันเคยใจหนึ่ง ใจมันเคยอยู่แล้ว แล้วมันสัมผัส

แล้วพอสัมผัสมันเกิดขึ้นมา นิमितเกิดขึ้นมานี้ จะเกิดขึ้นมาอย่างนั้นเลย เห็นจริงเลย เราถึงว่าเสียดายโอกาสตรงปัจจุบันที่ว่านี่ อาจารย์นี่โดนกระแส โดนสื่อเขาตีมาก ความจริงชีวิตชีวิตหนึ่งนะ อย่างพระพุทธเจ้านี้สร้างสมบารมีมาถึง ๔ อสงไขย แสนมหากัป ถึงได้มาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า แล้วกว่าจะปลุกศรัทธาขึ้นมาได้ อย่างอาจารย์ของเรานี้ก็ปลุกศรัทธาขึ้นมาได้ ถ้าคนเห็นอย่างที่ว่าเมื่อวานนี้ ถ้าเห็นสมณะ เห็นไหม การเห็นสมณะมันชักให้มีความทำบุญด้วยความเต็มใจ นี่เจตนาอันนั้นสำคัญที่สุด

ทีนี้พอสื่อเริ่มดีขึ้นป็นี่ กิเลสในใจของเรามันเข้าข้างตัวเองอยู่แล้ว คนเหมือนคน แล้วทำไมเราต้องยกมือไหว้พระ พระก็มาจากคน แต่พระนั้นสละทุกอย่างแล้ว สละสิทธิพิเศษในโลก สละสิทธิพิเศษในการครองเรือน ถ้าเป็นคฤหัสถ์มีคู่นี้เป็นเรื่องปกติ แต่พระนี่สละออกหมดเลย ถือพรหมจรรย์ สละออกทุกอย่าง

นี่เรื่องของโลกก็สละออกแล้ว แล้วเรื่องของกิเลส เรื่องของกรรมนี้ พยายามสละสิ่งนั้นออกไป ถึงว่าคนคนนั้นเหนือคนสิ เรากราบพระองค์นั้น ที่ว่ากราบพระแล้วเหมือนกราบลูก

ชาวบ้าน...ไม่ใช่ ถ้ากราบพระแล้วถึงพระ ถ้าอย่างนั้นแล้วเวลาเรากราบพระพุทธรูป เรากราบถึงทองเหลือง? หรือว่าเรากราบถึงคุณ หรือพุทธรูปของคุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า? ถ้าเรากราบถึงคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรากราบพระถึงพระ ถ้าเรากราบแต่ว่ามีกิริยากราบกับพระพุทธรูปนั้น คือกราบทองเหลืองเฉย ๆ

นี้ก็เหมือนกัน กราบพระต้องถึงพระสี กราบพระไม่ถึงลูกชาวบ้านหรือ ลูกชาวบ้านนั้นก็ต้องอยู่ที่บ้านสิ นี่ลูกศิษย์ ลูกตาคน ศาสนบุตร ได้บวชถูกต้องตามสมมติ ตามวินัย จตุตถกรรม ญัตติกขึ้น สงฆ์ขึ้นยกขึ้น ยกปุณฺณ ยกคฤหัสถ์ คฤหัสถ์ยกขึ้นมาเป็นพระ ก็เหมือนกับคลอออกมาจากครรภ์คือโบสถ์ โบสถ์นี้เป็นวิสุตคามสีมา เป็นที่ว่าง แม้แต่กษัตริย์จะเอาคืนก็ไม่ได้ ต้องออกกฎหมายเอาคืน เป็นพื้นที่ที่ว่าไม่มีใครเข้าไปมีสิทธิ์ มันเป็นของกลาง แล้วผุดขึ้นมาจากท่ามกลางวิสุตคามสีมานั้น เป็นสงฆ์ขึ้นมาโดยสมมุติสงฆ์สมบูรณ์แบบขึ้นมา

ถ้าเรากราบตรงนี้ เรากราบพระมันก็ถึงพระ กราบพระแล้วไม่ถึงลูกชาวบ้านหรือ กราบพระต้องถึงพระ แต่เพราะใจบอกว่าเหมือนกับกราบพระพุทธรูป กราบทองเหลือง ตั้งใจว่ากราบทองเหลืองก็ถึงทองเหลือง ตั้งใจว่ากราบพุทธรูปของคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรากราบแล้วถึงใจของเรา ใจเราต้องถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเด็ดขาด

นี่พุทธรูปปัญญาของคุณของพระพุทธรูปเจ้า เมตตาทั่วมโลกว่ามสงสาร แต่เราไม่เปิดใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ ที่ว่าเทศน์แล้วเหมือนกับหางของที่คว่าอยู่ให้หางขึ้น นี่ไง ถ้าใจเปิด เห็นไหม ก็กราบถึงพุทธรูป ใจมันคว่าอยู่ ใจไม่ยอมรับ ใจมันปิดอยู่ มันก็กราบถึงทองเหลืองนะสิ กราบอะไรกันพ่อแม่เวลาลูกว่ากันนี้ เรากราบทำไมทองเหลือง กราบทำไม...

ไม่ได้กราบทองเหลือง นี่รูปเคารพ นี่สมมุติ เพียงแต่อันนี้กราบขึ้นมา เวลาพระไปรดงค์ในป่าไม่มีพระพุทธรูป กราบอะไร? ก็กราบเห็นไหม อย่างเอาพุทธรูป เอาคุณเอาเมตตาของคุณของท่านขึ้นเป็นที่สมมุติแล้วกราบ กราบตรงนั้น ก็เหมือนกัน กราบที่ใจเหมือนกัน ใจกราบออกไปมันย้อนกลับมาที่ใจ มันสดชื่น มันแจ่มใส มันพอใจ มันซึ่งถึงคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเรากราบไป

นี่เหมือนกับที่เราทำสมาธิกันนี้ พุทโธ ๆ ๆ พอจิตสงบเข้ามา ใครถึงใคร ถึงพุทโธเห็นไหม พุทโธอยู่ที่ไหน? พุทโธอยู่ที่ผู้รู้ ผู้รู้คือหัวใจของเรา กำหนดพุทโธเข้าไป พุทโธ พุทธะ พุทธะอยู่ที่ใจ ย้อนกลับมาถึงหัวใจของเรา ก็ถึงพระพุทธเจ้า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” นี่มันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ โดยธรรมชาติเลย ผู้ใดย้อนเข้าถึงต้นขั้วของความคิดของตัวเองนั้น คิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมันถึงจะซึ่งใจ อ้อ ๆ ๆ ไปนะ

แล้วยิ่งละกิเลสออกไปเป็นขั้น ๆ เข้าไปนี่ ผู้ใดเห็นธรรม เห็นตถาคต ยิ่งเห็นเข้าไปเรื่อย ๆ จนเห็นเป็นเนื้อเดียวกัน ฉะนั้น พระอรหันต์ถึงเสมอกันทั้งหมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ด้วย เป็นศาสดาด้วย เพราะไม่มีใครเป็นครูสอน ค้นคว้ามาได้เอง พระสารีบุตร พระยสะ เห็นไหม เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ความเป็นพระอรหันต์นี้เสมอกัน เสมอกันด้วยใจ อันนั้น

ถึงบอกว่าเท่ากัน เหมือนกัน แต่ไม่ใช่การวัดรอยเท้า ถ้าเป็นการวัดรอยเท้ามันเป็นการตีเสมอ การตีเสมอนั้นเป็นกิเลสทั้งหมด แต่ความจริงเหมือนกันนั้นยิ่งเคารพกันเพราะว่ายิ่งซึ่งใจ ซึ่งใจอันนั้นมาก ถึงว่าอันนั้นเป็นความเสมอภาคเหมือนกัน นี่ “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” มันถึงเห็นจริง ๆ เห็นตามความเป็นจริงอันนั้นเลย

นี่เริ่มต้นจากทำบุญกุศลใจ เจตนาที่สำคัญที่สุดนะ เป็นอาการของใจ เกิดที่ใจ สติเหมือนกัน สติเกิดจากใจไม่ใช่ใจ เกิดจากใจ เห็นไหม เกิดขึ้นมา ระลึกขึ้นมา ๆ แล้วก็หายไป เกิดดับ ๆ อยู่ที่ใจ เหมือนแขกจรมา ทำจนเป็นเนื้อเดียวกัน พุทโธที่แรกก็พุทโธนึกไม่ได้ ๆ นึกไปเรื่อย ๆ พุทโธ ๆ พุทโธกับใจจนเป็นเนื้อเดียวกัน พอเป็นเนื้อเดียวกันมันก็เป็นตัวของใจ เป็นตัวเรา

เราไม่เคยเห็นว่าเราอยู่ที่ไหนเลย เราชื่อนาย ก. นาย ข. นี่ เป็นเรานี้สมบัติทั้งหมด ไม่เคยเห็นตัวตนของตัวเอง พอจับเข้าไปนี่ ตัวนั้นนะตัวตน ตัวนั้นตัวมานะ ตัวนั้นคือตัวใหญ่ ตัวนั้นคือหัวใจของเรา นั่นนะตัวตน อัดตาเต็ม ๆ เลย แล้วค่อยแก้ไขแยกออก ๆ จนอัดตาก็ต้องหมดไป อนัตตาเป็นทางผ่าน อัดตาแปรสภาพนั้นคืออนัตตา แปรไปแปรไป จนถึงที่สุด อันนั้นก็เห็นพุทธะจริง “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

นี่เกิดขึ้นมาจากราการกระทำ เกิดขึ้นมาจากเมตตา เกิดขึ้นมาจากเจตนา จากของที่คว่าอยู่
 ใจ ถ้าคว่าอยู่อย่างที่ว่าเมื่อกี้นั้นจริง ๆ คว่าอยู่แล้วไม่ยอมรับอะไรทั้งสิ้นเลย กราบพระยังว่าเป็น
 ทองเหลืองนะ ทั้ง ๆ ที่ว่ากราบไม่ถึงพระ นี่ใจมีดีใจบอดเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าใจคนซึ่งใจ กราบที่ไร
 มันนึกถึงคุณ ถ้าไม่มีผู้ชี้แนะ เหมือนเรานี้ เหมือนลูกกับพ่อแม่ นี่ไม่มีพ่อแม่เรามาได้อย่างไร ไม่
 มีครูบาอาจารย์สอนเราจะรู้ได้อย่างไร ทำไมมันจะไม่ซึ่งใจ พ่อแม่ด้วยสัญชาตญาณนี้เราเคารพ
 โดยธรรมชาติเลย พ่อแม่จะดูขนาดไหนเราก็เคารพพ่อแม่ของเรา เรารักพ่อแม่ของเรา รักจริง ๆ

นี่มันเป็นธรรมชาติ ผู้ที่เข้าถึงธรรมก็เป็นธรรมชาติ ธรรมชาติดึงการกราบ มันถึงได้กราบ
 ด้วยความซึ่งใจ กับถ้าของมันคว่าอยู่ คุณพ่อแม่ก็ไม่เห็น พ่อแม่ก็เป็นพ่อแม่ไป เราก็เป็นเรา ต่างคน
 ต่างอยู่ นี่คว่าหัวใจ มันเลยกราบถึงทองเหลืองใจ กราบถึงทองเหลืองเพราะใจหายบ ใจคนคนนั้น
 หายบเอง จะโทษธรรมไม่ได้ ธรรมเป็นของที่ละเอียดอ่อนมาก เข้าถึงดวงใจได้หมด แต่กิเลสมัน
 บังไว้ มันปิดมันไว้ มันถึงคว่าไว้ มันเลยมองไม่เห็น เอวัง